

Koncepcia Domova sociálnych služieb (DSS)

DSS je súčasťou organizačnej štruktúry CSSpKM.

Vrámci DSS vznikol 1. septembra 2019 Úsek sociálnej a zdravotnej starostlivosti zlúčením úseku výchovy a sociálnej rehabilitácie s úsekom zdravotnej starostlivosti. Tento počín bol logickým vyústením dlhodobej situácie v našom zariadení. Čoraz viac sme si uvedomovali, že narastajúcim vekom prijímateľov sociálnej služby (ďalej len „prijímatelia“), ale aj ich meniacim sa rodinným zázemím a zložením skupín sa menili i potreby našich prijímateľov. Nemenili sa len potreby v rámci výchovy a sociálnej rehabilitácie ale i potreby vyplývajúce z meniaceho sa fyzického i psychického stavu prijímateľov. Tieto všetky faktory poukazovali na aktuálnu potrebu viac skĺbiť a prehĺbiť výchovnú a sociálno-rehabilitačnú starostlivosť so zdravotnou starostlivosťou formou ošetrovateľských procesov.

Úlohou DSS je systematické rozvíjanie schopností, vedomostí a zručností prijímateľov s mentálnym postihnutím. Poskytovaním kvalitnej komplexnej starostlivosti, ktorej základom je tímová spolupráca, sa odborní zamestnanci snažia dosiahnuť u každého prijímateľa čo možno najvyššiu mieru samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti v každej oblasti psychomotorického vývoja. Tzn. že systematickým rozvíjaním schopností, vedomostí, zručností a pracovných návykov naplňame proces obnovy, udržania alebo rozvoja psychických, mentálnych, fyzických a pracovných schopností každého prijímateľa a jeho začlenenie do života. Rešpektujeme individuálne potreby prijímateľa a pružne tomu prispôsobujeme poskytovanie sociálnych služieb.

Z hľadiska špecifických, kognitívnych, somatických, sociálnych a emocionálnych potrieb dochádza ku zmenám v zložení skupín prijímateľov a ich pobytu v rôznych priestoroch zariadenia ako aj v širšom sociálnom prostredí.

Do DSS patrí aj skupina detí vo veku od 3 do 8 rokov v počte 7. Je to ambulantná forma sociálnej služby so zreteľom na začiatok školského roka v kalendárnom roku, v ktorom prijímateľ dosiahne vek 8 rokov. Cieľom je stanoviť aktuálnu vývinovú úroveň dieťaťa a navrhnúť optimálny program jeho rozvoja v úzkej komunikácii s rodičmi dieťaťa. U prijímateľov s diagnózou porucha autistického spektra (PAS) ide o nastavenie na program TEACCH, príp. využívanie princípov ABA terapie a iných adekvátnych terapeutických prístupov. V práci využívame psychomotorickú stimuláciu, muzikoterapiu, arteterapiu, terapiu hrou a pod. Terapeutické vedenie a prístup k prijímateľom je podobný ako v skupinách detí zo ŠZ. V skupine pracujú vychovávatelia/špeciálni a liečební pedagógovia, ktorí zodpovedajú za organizáciu a metodické vedenie práce s deťmi, sociálny terapeut, inštruktor sociálnej rehabilitácie a opatrovatelka.

Od septembra 2010 sme v súlade so zákonom o sociálnych službách prešli od projektu ŠKOLA k individuálnym plánom (ďalej len „IP“). IP je podporný popis konkrétnych potrieb (cieľov) prijímateľa a podpory služieb, ktoré na ich realizáciu potrebuje. Pričom dôležitejší ako výsledok je proces, ktorý prijímateľ s podporou prešiel. IP je program, pri ktorom sa občan so špecifickými potrebami stáva aktívnym účastníkom sociálnych služieb. S podporným tímom sa podieľa ako partner na tvorbe a realizácii svojho individuálneho plánu, v čom je rozdiel od predchádzajúceho projektu ŠKOLA.

Pre realizáciu tohto programu je nevyhnutné poznať aktuálny psychický i telesný stav prijímateľa a z toho vyplývajúce jeho potreby a záujmy, ako aj jeho dosiahnuté schopnosti a zručnosti, a na základe toho si postaviť ciele:

1. Stimulovať vývin adekvátnymi postupmi a dosahovať pozitívne zmeny v možných oblastiach rozvoja – či už v sebaobsluže, psychických funkciách, motorike, komunikácii, alebo v pracovných zručnostiach. Tzn. umožniť vyvážený rozvoj všetkých oblastí jeho života.
2. Udržať stav nadobudnutých schopností a zručností prijímateľa na dosiahnutej úrovni, príp. zabrániť jeho regresu.
3. Podporovať prijímateľa a jeho vedenie k samostatnosti, s cieľom zvýšiť kvalitu jeho života.

Harmonogram aktivít, ktoré prijímateľovi ponúkame, bol vypracovaný za ich aktívnej účasti. Flexibilne sa v ňom realizujú zmeny, vyplývajúce z individuálnych potrieb prijímateľa. Reaguje sa tak na aktuálny psychosomatický stav prijímateľa, na zmeny správania, na aktivitu či pasivitu, na sociálne správanie atď.

Každá zmena (či už pozitívna alebo negatívna) sa zaznamenáva a hľadá sa príčina a následné riešenie v rámci tímovej spolupráce s odborníkmi (psychológ, špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, lekár – psychiater, neurológ, rehabilitačný lekár...) a s rodičmi.

V rámci zdravotnej starostlivosti úsek poskytuje aktívnu ošetrovateľskú starostlivosť metódou ošetrovateľského procesu, zameriava sa na získanie nezávislosti a sebastačnosti, zachováva a udržiava optimálny zdravotný stav a tak sa snaží zlepšiť kvalitu života prijímateľov.

Vzdelávacia a sociálno-rehabilitačná činnosť sa dá zhrnúť do niekoľkých oblastí:

- 1. Oblasť vzdelávania a sociálnej integrácie - zahŕňa v sebe všeobecný rozvoj psychických funkcií a komunikácie, učenie sa novým zručnostiam.** Táto oblasť sa premieta do aktivít ako napr. zachovanie doterajších vedomostí, zručností a schopností, rozširovanie základnej a všeobecnej orientácie, rozvíjanie poznania, najmä v súvislosti s praktickými situáciami každodenného života. Podporujeme rozvíjanie vedomostí v oblasti štandardov – podmienok kvality poskytovania sociálnych služieb. Tiež aktivizujeme komunikáciu zameranú na rozvoj sebauvedomovania, na rozvíjanie sociálnych kontaktov v užšej aj širšej komunite, ako aj orientáciu v ponuke sociálnych služieb. Ponúkame základy práce s počítačom a tabletom. Naším prijímateľom ponúkame aj základy angličtiny, tréning pamäti, populárno-náučné kvízy. V súčasnosti sa venujeme aj zvýšeniu gramotnosti vo využívaní sociálnych sietí.
- 2. Oblasť činností každodenného života a pracovných činností – zahŕňa domáce práce** v kuchynke, rôzne pomocné upratovacie práce, čistenie okolia, ako aj formu nácviku klasických pracovných zručností a návykov. Na nácvik pracovných zručností, ručných prác a rôznych druhov výtvarných techník sú zamerané dve polyfunkčné skupiny. Samostatnú kapitolu tvoria dielne – textilná, keramická, drevárska a iné tvorivé aktivity, napr. ručné vypletanie z papiera, maľovanie na tričku, tkanie. Tu sa snažia pracovníci podporovať rozvoj tvorivosti konkrétneho prijímateľa a s primeranou podporou pri zvládnutí jednotlivých pracovných postupov ho viesť k čo najlepším výsledkom, s ohľadom na kvalitu výrobkov. Veľmi obľúbenou aktivitou sú základy varenia a pečenia. Prijímatelia sú vedení k cieľavedomej, zmyslupnej pracovnej činnosti a podľa možností sa orientujú na systematickú ciele prípravu na prácu. Tieto aktivity mnohým prijímateľom dávajú možnosť manipulácie s rôznym materiálom a bez ohľadu na výsledok im poskytujú terapeutický zážitok, príp. im slúžia ako rehabilitačná aktivita. V poslednom období sa v rámci projektu Permakultúrna záhrada venujeme vo zvýšenej miere záhradníckym a pestovateľským prácam.
- 3. Športovo–pohybové aktivity – prijímatelia si tieto aktivity vyberajú, príp. sú zaradení na pohybové aktivity, kde sa využívajú prvky liečebnej telesnej výchovy.** Už niekoľko rokov úspešne funguje u našich prijímateľov veľmi obľúbený turistický krúžok. Venujeme sa bicyklovaniu, šípkam a pravidelne navštevujeme komplexné centrum hydroterapie v ZKR Gaudeamus. Jedným z najúspešnejších projektov v tomto smere sú naše športové hry, ktoré uskutočňujeme pravidelne od roku 1984, a na ktorých sa zúčastňujú aj prijímatelia z iných zariadení. Od roku 2008 každoročne organizujeme Regionálne plavecké preteky pre ľudí s mentálnym postihnutím, na ktorých sa zúčastňujú plavci zo zariadení v pôsobnosti BSK. Vzhľadom na situáciu sa tieto tradičné akcie v roku 2020 a 2021 nekonali.
- 4. Terapeuticko-podporné aktivity a voľnočasové aktivity** sme zaradili do denného programu od septembra 2008. Je to najmä využívanie snoezelen miestnosti a soft play room. Do pravidelných aktivít sme včlenili aj bazálnu stimuláciu, a z animoterapie

využívame možnosť hipoterapie. Veľmi obľúbenými terapiami medzi prijímateľmi sú muzikoterapia a arteterapia. Tieto aktivity sú určené najmä pre prijímateľov s ťažkým až hlbokým stupňom mentálneho postihnutia. Umožňujeme ich aj prijímateľom s kombinovaným postihnutím vo vyššom veku života, ktorých dlhodobý psychosomatický stav vyžaduje k napĺňaniu ich potrieb špecifickejší prístup. Aj takýmto prístupom sa zvyšuje kvalita ich života. Už desať rokov organizujeme výstavu Geniálny Amedeo, kde prezentujeme reprodukovánú a voľnú tvorbu našich prijímateľov ako výsledok arteterapeutického procesu. Medzi voľnočasové aktivity patria najmä diskusné fórum Pohoda, krátkodobé výlety, návštevy kultúrnych podujatí, výstav atď.

V súčasnosti je na úseku 36,3 zamestnancov, z toho 1 vedúca úseku, 1 koordinátor ambulantnej formy, 1 koordinátor pobytovej formy, 4 vychovávatelia, 5 sociálni pracovníci, 6,5 inštruktori sociálnej rehabilitácie a 0,5 pracovný terapeut, 2 sestry a 1 zdravotnícky asistent na pobytovej forme, 0,5 fyzioterapeut na pobytovej forme 9 opatrovateľov na ambulantnej forme a 5,5 opatrovateľov na pobytovej forme. Neoddeliteľnou súčasťou pracovného tímu ÚSaZS je aj 0,3 psychológ, 0,5 logopéd a 0,5 vychovávateľ diagnostik. Títo zamestnanci pracujú v 8 skupinách. Z toho jednu skupinu tvoria malé deti v budove na ulici Ľ. Zúbka 6 vo veku od 3 do 8 rokov. Ďalšiu skupinu tvoria prijímatelia, ktorí sú na pobytovej službe tiež na ulici Ľ. Zúbka. 6 skupín prijímateľov sídli v dvoch budovách na Lipského ulici.

Bratislava, október 2021

Mgr. Ingrid Bezáková
vedúca Domova sociálnych služieb
(vedúca úseku výchovy a sociálnej rehabilitácie)
+421 2 643 66 142,+421 2 643 62 508 – kl. 17
bezakova@csspkm.sk